

# **הראל קמ"פ**

**קופה מרכזית לפיצויים**

**בניהול**

**הראל פנסיה וגמל בע"מ**

---

**סקירת הנהלה  
לשנה שהסתיימה ביום  
31 בדצמבר 2018**

---

## תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
א.	תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
ב.	מועד הקמת קופת הגמל	3
ג.	רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	3
ד.	שינויים מהותיים בשנת דיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	3
ה.	שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	4
ו.	שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	4
2.	ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	4
א.	שינוי במספר העמיתים	4
ב.	ניתוח זכויות העמיתים בקופה	4
3.	מידע אודות דמי ניהול	5
4.	ניתוח מדיניות השקעה	7
א.	מדיניות ההשקעה	7
ב.	ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	7
5.	ניהול סיכונים	9
א.	מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	9
ב.	סיכוני נזילות	9
ג.	סיכוני שוק	10
ד.	סיכוני אשראי	14
ה.	סיכונים גיאוגרפיים	20
ו.	גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	24
ז.	גורמי סיכון על פי טיבם	25
6.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	26
7.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	26

## 1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

### קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: הראל קמ"פ (להלן "הקופה").
- סוג קופת הגמל: קופה מרכזית לפיצויים.
- קוד הקופה: 512267592-00000000000155-0000-000
- סוג העמיתים: מעבידים המפקידים כספי פיצויים.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון לטווח ארוך ובינוני. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

### החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח"), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.
- בשנת הדיווח לא חלו שינויים במבנה האחזקות של החברה המנהלת.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בשנת 1997.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן מספרי המסלולים הכלולים באישור:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
מסלול כללי	512267592-00000000000155-0155-000	1997
מסלול מניות	512267592-00000000000155-0739-000	2001
מסלול אג"ח צמוד מדד	512267592-00000000000155-0741-000	2001
מסלול שקלי	512267592-00000000000155-0742-000	2001
אג"ח עד 15% מניות	512267592-00000000000155-0743-000	2001

ד. שינויים מהותיים בשנת דיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

בשנת הדוח לא חל שינוי.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

הקופה סגורה להפקדות.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

אין שינוי.

## 2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל

א. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקופה:

מספר חשבונות העמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
1,582	77	69	1,590	מעבידים

ב. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר			
2017		2018	
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח	
396,728	1,590	432,827	1,582

חשבונות לא פעילים (\*)

**3. מידע אודות דמי ניהול****שיעור דמי הניהול****הראל קמ"פ מסלול כללי**

ליום 31 בדצמבר 2018		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח	חשבונות	
120,843	213	0%-0.5%
77,220	200	0.5%-1%
11,391	64	1%-1.5%
40,006	275	1.5%-2%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 162 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

**מסלול מניות**

ליום 31 בדצמבר 2018		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח	חשבונות	
346	2	0%-0.5%
3,471	15	0.5%-1%
763	26	1%-1.5%
792	14	1.5%-2%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 8 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

**מסלול אג"ח צמוד מדד**

ליום 31 בדצמבר 2018		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח	חשבונות	
9,230	22	0%-0.5%
10,644	60	0.5%-1%
4,557	58	1%-1.5%
1,549	50	1.5%-2%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 4 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

**מסלול שקלי**

ליום 31 בדצמבר 2018		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	
24,138	38	0%-0.5%
30,064	95	0.5%-1%
7,177	46	1%-1.5%
6,386	75	1.5%-2%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 18 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

**מסלול אג"ח עד 15% מניות**

ליום 31 בדצמבר 2018		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	
28,225	79	0%-0.5%
35,324	122	0.5%-1%
10,255	89	1%-1.5%
10,446	165	1.5%-2%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 57 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

#### 4. ניתוח מדיניות השקעה

##### א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

##### ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

תיאור פעולות החברה	נושא
לאחר שבשנת 2017 הייתה אינפלציה ממותנת ולאחר 3 שנים קודמות של אינפלציה שלילית, בשנת 2018 הגיעה אינפלציה חיובית של כ-1% ובעצם לראשונה מזה שנים הגיעה ליעד התחנות של בנק ישראל. סעיף הדיור אמנם התמתן השנה אולם שער החליפין של השקל שנחלש יחד עם עליית מחירי נפט בתחילת השנה גרם להמשך עלייה במחירי הדיור אם כי בצורה מתונה יותר ועלייה במחירי הפירות והירקות תרמו לאינפלציה חיובית. למרות עליות המחירים לאור ירידת מחירי הנפט בחודשים האחרונים ציפיות האינפלציה לעשר שנים ירדו בחדות לדוגמא ציפיות האינפלציה לעשר שנים בארה"ב ירדו משיעור של 2% שנתי בתחילת שנת 2018 לשיעור של 1.62% בסוף השנה. חטיבת ההשקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: חטיבת ההשקעות) הגדילה והקטינה את שיעור החשיפה למדד במהלך השנה בהתאם לציפיות בשוק, עם ירידה בציפיות והערכה כי האינפלציה תהיה גבוהה יותר הגדילה חטיבת ההשקעות את החשיפה והפוך כשהיה נראה לעומת התחזיות שלנו שציפיות האינפלציה גבוהות מדי. סה"כ שיעור החשיפה לנכסים צמודים למדד המחירים לצרכן לא השתנה מהותית השנה.	השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד
במהלך שנת 2018 השקל השלים פיחות של 2.72% מול סל המטבעות, וזאת לאחר ייסוף של 4.1% במהלך שנת 2017. השקל נחלש מול כל המטבעות המרכזיים בשנת 2018 והתחזק מול רוב המטבעות של שווקים מתעוררים. החלשות השקל מול סל המטבעות בשנת 2018 לראשונה זה 3 שנים נתמכה בירידה בעודף בחשבון השוטר במאזן התשלומים, ירידה במחירי המניות בעולם, וגידול בפער בין הריבית בישראל לריבית בארה"ב לרמות שיא של שנים. כתוצאה מכך גדלה החשיפה למט"ח בתיקים, להערכתנו בשנת 2019 החשיפה תלך ותקטן לאור החלשות הכוחות שתמכו בפיחות השקל (פער ריביות ובעליה בעודף בחשבון השוטר לקראת החצי השני של שנה).	שער החליפין של השקל
ריבית בנק ישראל עלתה בשיעור של 0.15% לרמה של 0.25% לראשונה מאז פברואר 2015 ראינו שינוי בריבית בנק ישראל. הנימוקים להעלאת הריבית היו עלייה בציפיות האינפלציה, צמיחה חזקה של המשק ועלייה בשכר במשק בשילוב של אבטלה נמוכה. בסיכום שנת 2018, נרשמה עלייה בעקום התשואות הממשלתי השקלי לאורך כל אורכו ובעקום הצמוד בטווחים הארוכים. במהלך השנה שמרה חטיבת ההשקעות על מח"מ כולל קצר-בינוני. לנוכח הערכה להמשך מגמת העלאות ריבית בחו"ל אם כי באופן ממותן, והערכה שעקום התשואות המקומי עדיין בשיפוע יחסית גבוה קיימת העדפה למח"מ קצר בחו"ל ומח"מ בינוני בארץ.	התפתחות שעורי ריבית

תיאור פעולות החברה	נושא
<p>הגירעון התקציבי במהלך שנת 2018 עמד על כ-2.9% תוצר (על פי האומדן הראשוני), בדומה ליעד הגירעון של 2.9%. הגירעון הגבוה יותר השנה הוא תוצאה של הכנסות בהתאם לצפי והוצאות בהתאם לצפי בניגוד למגמה של שנה שעברה בה ההכנסות היו הרבה מעבר לצפי. במבט קדימה תוואי הגרעון נראה במגמת עלייה מעבר ליעד. מה שיצריך או העלאת מיסים או צמצום הוצאות בשנת 2019 להערכת חטיבת ההשקעות גם לגרעון הנוכחי אין השפעה מהותית על עקום התשואות הממשלתי לאור הגרעון האבסולוטי של ישראל כאחוז מהתוצר הממשלתי הגולמי אשר נמצא בשיעורים מאד נמוכים הן אבסולוטית והן בהשוואה בינלאומית למדינות מפותחות אחרות.</p>	<p>ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו</p>
<p>שווקי המניות העולמיים רשמו ירידות בשנת 2018 לאחר עליות חזקות בשנת 2017, מי שהוביל את הירידות היו אירופה ושווקים מתעוררים וזאת לאחר העליות החזקות שהיו בשנת 2017. הירידות החזקות היו תולדה של עליות ריבית חזקות בארה"ב מה שחזק את הדולר ופגע בעיקר בשווקים מתעוררים שרוב החוב החיצוני שלהם נקוב בדולר והתייקר לאור התחזקות הדולר ועליית הריבית על הדולר, ציפיות אופטימיות באשר להמשך צמיחת הרווחים של הפירמות, בעיות פוליטיות באירופה ומלחמת סחר בין ארה"ב לסין. השוק הישראלי תפקד טוב יותר מאשר השווקים הבינלאומיים כאשר מדד ת"א 125 ירד בשיעור שנתי של כ-3.3% לעומת ירידה מעל 9% אשר במדד MSCI העולמי. חטיבת ההשקעות הגדילה במהלך השנה את החשיפה לשווקי חו"ל ועצרה לאור פערי המחרים אשר נפתחו בין השווקים.</p>	<p>שוק המניות</p>
<p>מרווחי האשראי על אגרות החוב הקונצרניות בארץ גדלו במהלך השנה (בדומה למגמה בחו"ל). לאור הפסקת שחיקת המרווחים ואף גידול מסוים בכל רמות הדרוג לאחר שצומצמה החשיפה לאג"ח קונצרני סחיר בארץ ובחו"ל, אך הוגדלה החשיפה לאשראי לא סחיר איכותי, אשר ברובו מגובה בבטחונות ו/או התניות פיננסיות, אשר מקטינים את סיכון ההשקעה באפיק, הגדילה חטיבת ההשקעות בשלהי השנה את שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני סחיר בארץ.</p>	<p>אג"ח קונצרני ומוצרי חוב</p>
<p>החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על חטיבת ההשקעות וניירות שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.</p>	<p>מוצרי מדדים</p>
<p>החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיקי ההשקעות בהתאם להחלטות ועדות ההשקעה, לניהול יעיל של החשיפות בחו"ל ללא חשיפת המטבע וללא פעילות באסטרטגיות או לקיחת פוזיציות על כיווני השוק או סטיות התקן.</p>	<p>נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים</p>
<p>במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים להשקעה באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.</p>	<p>השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות</p>



## 5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכוני שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי השקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכוני השוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשווקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

### א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

### ב. סיכוני נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

**ניתוח נזילות הקופה**

ליום 31 בדצמבר 2018					נזילות (בשנים)
נכסים נטו (באלפי ש"ח)					
אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול מניות	מסלול כללי	
62,117	52,600	20,251	5,342	191,599	נכסים נזילים וסחירים
1,932	2,166	308	-	5,283	מח"מ של עד שנה
18,906	12,885	5,346	25	49,288	מח"מ מעל שנה
1,295	114	75	5	3,290	אחרים
<b>84,250</b>	<b>67,765</b>	<b>25,980</b>	<b>5,372</b>	<b>249,460</b>	<b>סה"כ</b>

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת כאמור. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה עמד על 100% הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2018, כ- 77% מנכסי מסלול כללי, כ- 99% מנכסי מסלול מניות, כ- 78% ממסלול אג"ח צמוד מדד, כ- 78% ממסלול שקלי וכ- 74% ממסלול אג"ח עד 15% מניות הושקעו בנכסים נזילים.

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

**ג. סיכוני שוק**

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים ברידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערך של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכסל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

**(1) סיכון מדד וסיכון מטבע****הראל קמ"פ מסלול כללי**

ליום 31 בדצמבר 2018			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
123,809	60,209	65,442	249,460
16,701	(245)	(16,456)	-
140,510	59,964	48,986	249,460

סך נכסי קופת הגמל, נטו  
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים  
נגזרים במונחי דלתא  
סך הכל

**מסלול מניות**

ליום 31 בדצמבר 2018			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,130	13	2,229	5,372
403	-	(403)	-
3,533	13	1,826	5,372

סך נכסי קופת הגמל, נטו  
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים  
נגזרים במונחי דלתא  
סך הכל

**מסלול אג"ח צמוד מדד**

ליום 31 בדצמבר 2018			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,455	24,450	75	25,980
127	(127)	-	-
1,582	24,323	75	25,980

סך נכסי קופת הגמל, נטו  
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים  
נגזרים במונחי דלתא  
סך הכל

**מסלול שקלי**

ליום 31 בדצמבר 2018			
לא צמוד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
66,311	1,454	67,765	סך נכסי קופת הגמל, נטו
1,330	(1,330)	-	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
67,641	124	67,765	סך הכל

**מסלול אג"ח עד 15% מניות**

ליום 31 בדצמבר 2018				
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
42,359	24,372	17,519	84,250	סך נכסי קופת הגמל, נטו
4,391	(132)	(4,259)	-	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
46,750	24,240	13,260	84,250	סך הכל

**(2) סיכון ריבית**

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)		ליום 31 בדצמבר 2018	
-1%	+1%		
2.38	(2.17)	מסלול כללי	
0.11	(0.10)	מסלול מניות	
3.53	(3.18)	מסלול אג"ח צמוד מדד	
3.38	(3.13)	מסלול שקלי	
3.06	(2.79)	אג"ח עד 15% מניות	

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

## (3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2018						<u>הראל קמ"פ מסלול כללי</u>
%	סך הכל	בחול'ל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד	נסחרות במדד	
				מניות היתר	ת"א 100	
מסה"כ						
19.99	5,597	770	-	51	4,776	<u>ענף משק</u>
3.05	854	-	-	-	854	בנקים
1.79	501	170	-	19	312	ביטוח
10.25	2,869	1,885	-	77	907	ביומד
16.50	4,617	516	6	275	3,820	טכנולוגיה
16.20	4,533	330	-	355	3,848	מסחר ושרותים
19.11	5,351	1,298	1	227	3,825	נדל"ן ובינוי
8.35	2,336	-	-	259	2,077	תעשייה
4.76	1,332	343	-	103	886	השקעה ואחזקות
						נפט וגז
100.00	27,990	5,312	7	1,366	21,305	<u>סך הכל</u>

ליום 31 בדצמבר 2018						<u>מסלול מניות</u>
%	סך הכל	בחול'ל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד	נסחרות במדד	
				מניות היתר	ת"א 100	
מסה"כ						
19.46	440	46	-	4	390	<u>ענף משק</u>
3.09	70	-	-	-	70	בנקים
1.86	42	14	-	2	26	ביטוח
9.81	222	141	-	6	75	ביומד
17.02	385	40	9	23	313	טכנולוגיה
16.40	371	27	-	29	315	מסחר ושרותים
19.37	438	106	-	19	313	נדל"ן ובינוי
8.44	191	-	-	21	170	תעשייה
4.55	103	23	-	8	72	השקעה ואחזקות
						נפט וגז
100.00	2,262	397	9	112	1,744	<u>סך הכל</u>

ליום 31 בדצמבר 2018			<u>מסלול אג"ח צמוד מדד</u>
%	סך הכל	לא סחיר	
מסה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
100.00	7	7	<u>ענף משק</u>
			מסחר ושרותים

מסלול אג"ח עד 15% מניות	ליום 31 בדצמבר 2018				
	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר אלפי ש"ח	בחו"ל	סך הכל
ענף משק	733	8	-	115	856
בנקים	733	8	-	115	856
ביטוח	131	-	-	-	131
ביומד	48	3	-	26	77
טכנולוגיה	139	12	-	287	438
מסחר ושרותים	587	42	24	78	731
נדל"ן ובינוי	591	55	-	51	697
תעשייה	587	35	-	199	821
השקעה ואחזקות	319	40	-	-	359
נפט וגז	136	16	-	52	204
<b>סך הכל</b>	<b>3,271</b>	<b>211</b>	<b>24</b>	<b>808</b>	<b>4,314</b>
% מסה"כ					
	19.85	3.04	1.78	10.15	16.94
	16.16	19.03	8.32	4.73	100.00

#### ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. חוזר ועדת חודק קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת אגרות חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית - מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

## (1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2018																
אג"ח עד 15% מניות			מסלול שקלי			מסלול אג"ח צמוד מדד			מסלול מניות			מסלול כללי				
שאינם סה"כ	סחירים	סה"כ	שאינם סה"כ	סחירים	סה"כ	שאינם סה"כ	סחירים	אלפי ש"ח	סה"כ	שאינם סה"כ	סחירים	סה"כ	שאינם סה"כ	סחירים	סה"כ	
59,723	19,280	40,443	62,805	15,051	47,754	24,621	5,654	18,967	702	25	677	150,191	51,192	98,999		בארץ
7,177	1,558	5,619	1,288	-	1,288	-	-	-	-	-	-	19,623	3,379	16,244		בחו"ל
<u>66,900</u>	<u>20,838</u>	<u>46,062</u>	<u>64,093</u>	<u>15,051</u>	<u>49,042</u>	<u>24,621</u>	<u>5,654</u>	<u>18,967</u>	<u>702</u>	<u>25</u>	<u>677</u>	<u>169,814</u>	<u>54,571</u>	<u>115,243</u>		<b>סך הכל נכסי חוב</b>

## (2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2018				
דירוג מקומי (*)				
אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד אלפי ש"ח	מסלול מניות	מסלול כללי
34,311	41,903	16,762	639	71,733
2,836	2,240	1,339	15	13,187
2,922	3,316	735	19	12,646
19	-	11	-	64
355	295	120	4	1,369
<u>40,443</u>	<u>47,754</u>	<u>18,967</u>	<u>677</u>	<u>98,999</u>
1,749	577	730	-	4,495
94	111	21	-	272
98	-	38	25	114
26	-	18	-	48
565	262	204	-	1,504
<u>16,748</u>	<u>14,101</u>	<u>4,643</u>	<u>-</u>	<u>44,759</u>
19,280	15,051	5,654	25	51,192
<u>59,723</u>	<u>62,805</u>	<u>24,621</u>	<u>702</u>	<u>150,191</u>
<u>5,073</u>	<u>5,216</u>	<u>1,255</u>	<u>25</u>	<u>13,600</u>

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות  
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:  
AA ומעלה  
BBB עד A  
נמוך מ-BBB  
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץנכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים  
בדירוג:  
AA ומעלה  
BBB עד A  
נמוך מ-BBB  
לא מדורג  
הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה

הלוואות לאחריםסך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץסך הכל נכסי חוב בארץ

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (\*\*)

(\*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - הממונה). נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(\*\*) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.



נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2018		
דירוג בינלאומי (*)		
אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי אלפי ש"ח	מסלול כללי
969	1,288	1,998
623	-	1,946
3,504	-	10,765
510	-	1,495
13	-	40
<u>5,619</u>	<u>1,288</u>	<u>16,244</u>
1,558	-	3,379
<u>1,558</u>	-	<u>3,379</u>
<u>7,177</u>	<u>1,288</u>	<u>19,623</u>
<u>976</u>	-	<u>2,018</u>

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

A ומעלה

BBB

נמוך מ-BBB

לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"לסך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (\*\*)

(\*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו- *Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(\*\*) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו- 16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

## (3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2018					נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד באחוזים	מסלול מניות	מסלול כללי	
2.31	3.14	1.80	-	2.37	AA ומעלה
3.79	3.84	3.15	-	3.69	A
3.30	3.10	4.33	-	3.03	BBB
15.62	-	13.08	20.26	8.12	נמוך מ-BBB
4.04	3.90	3.00	1.33	3.92	לא מדורג

(\*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *S & P, Mood's* ו- *Fitch*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

## (4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2018										ענף משק
מסלול כללי		מסלול מניות		מסלול אג"ח צמוד מדד		מסלול שקלי		אג"ח עד 15% מניות		
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	
10,786	6.35	6	85.00	778	3.16	1,117	1.74	2,901	4.34	בנקים
3,733	2.20	5	0.71	109	0.44	1,194	1.86	840	1.26	ביטוח
377	0.22	-	-	-	-	-	-	121	0.18	ביומד
1,613	0.95	1	0.14	-	-	149	0.23	516	0.77	טכנולוגיה
32,783	19.31	29	4.13	2,057	8.35	10,259	16.01	11,392	17.03	מסחר ושרותים
35,578	20.95	14	1.99	4,303	17.48	5,868	9.16	12,372	18.49	נדל"ן ובינוי
3,740	2.20	3	0.43	105	0.43	617	0.96	1,164	1.74	תעשייה
5,849	3.44	5	0.71	482	1.96	1,587	2.48	1,722	2.57	השקעה ואחזקות
1,624	0.96	-	-	25	0.10	111	0.17	592	0.88	נפט וגז
73,731	43.42	639	91.04	16,762	68.08	43,191	67.39	35,280	52.74	אג"ח ממשלתי
169,814	100.00	702	100.00	24,621	100.00	64,093	100.00	66,900	100.00	סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה על שוק ההון (להלן - הממונה) להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה יישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- (א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- (ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

## ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

## הראל קמ"פ מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
				אלפי ש"ח					
4,234	468	3,766	1,175	112	1,120	12	1,347	-	בריטניה
3,208	-	3,208	19	136	2,053	587	413	-	סין
4,761	265	4,496	104	175	1,640	7	2,570	-	צרפת
3,164	219	2,945	975	136	714	444	676	-	גרמניה
3,698	1,476	2,222	136	594	1,489	3	-	-	יפן
4,322	-	4,322	-	4,322	-	-	-	-	לוקסמבורג
46,916	21,109	25,807	4,365	3,190	4,344	6,814	7,094	-	ארצות הברית
5,636	1,123	4,513	1,628	294	1,074	1,517	-	-	אירופה
186,286	779	185,507	64,322	90	1,754	16,303	29,307	73,731	ישראל
3,765	-	3,765	1	215	2,720	829	-	-	שווקים מתעוררים
10,144	1,235	8,909	526	735	1,782	1,474	4,392	-	אחר
<u>276,134</u>	<u>26,674</u>	<u>249,460</u>	<u>73,251</u>	<u>9,999</u>	<u>18,690</u>	<u>27,990</u>	<u>45,799</u>	<u>73,731</u>	<b>סך הכל</b>

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות		מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
				קרנות נאמנות אלפי ש"ח	קרנות ותעודות סל				
114	28	86	11	7	67	1	-	-	בריטניה
66	52	14	1	1	-	12	-	-	קנדה
176	-	176	-	8	123	45	-	-	סין
128	16	112	3	10	98	1	-	-	צרפת
129	13	116	30	8	43	35	-	-	גרמניה
220	88	132	8	35	89	-	-	-	יפן
60	-	60	-	3	56	1	-	-	קוריאה
2,262	1,262	1,000	128	83	260	526	3	-	ארצות הברית
311	67	244	38	18	64	124	-	-	אירופה
2,583	(441)	3,024	779	12	191	1,343	60	639	ישראל
244	-	244	-	13	163	68	-	-	שווקים מתעוררים
186	22	164	3	5	50	106	-	-	אחר
<b>6,479</b>	<b>1,107</b>	<b>5,372</b>	<b>1,001</b>	<b>203</b>	<b>1,204</b>	<b>2,262</b>	<b>63</b>	<b>639</b>	<b>סך הכל</b>

מסלול אג"ח צמוד מדד

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	אלפי ש"ח				אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
			השקעות אחרות	קרנות ותעודות סל	מניות	קרנות			
25,814	-	25,814	6,224	21	7	2,800	16,762	ישראל	
166	-	166	65	-	-	101	-	אחר	
<u>25,980</u>	<u>-</u>	<u>25,980</u>	<u>6,289</u>	<u>21</u>	<u>7</u>	<u>2,901</u>	<u>16,762</u>	<u>סך הכל</u>	

מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	אלפי ש"ח				אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
			השקעות אחרות	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	קרנות			
784	-	784	71	-	-	713	-	ארצות הברית	
66,822	-	66,822	17,779	8	81	5,763	43,191	ישראל	
159	-	159	96	-	-	63	-	אחר	
<u>67,765</u>	<u>-</u>	<u>67,765</u>	<u>17,946</u>	<u>8</u>	<u>81</u>	<u>6,539</u>	<u>43,191</u>	<u>סך הכל</u>	

מסלול אג"ח עד 15% מניות

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות אלפי ש"ח	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
1,092	70	1,022	397	17	167	2	439	-
1,156	40	1,116	23	26	244	1	822	-
1,384	-	1,384	-	1,384	-	-	-	-
10,084	3,143	6,941	2,396	783	647	1,039	2,076	-
1,319	167	1,152	715	44	160	233	-	-
68,365	116	68,249	22,662	15	299	2,527	7,466	35,280
4,823	437	4,386	463	369	1,304	512	1,738	-
<b>88,223</b>	<b>3,973</b>	<b>84,250</b>	<b>26,656</b>	<b>2,638</b>	<b>2,821</b>	<b>4,314</b>	<b>12,541</b>	<b>35,280</b>

בריטניה  
צרפת  
לוקסמבורג  
ארצות הברית  
אירופה  
ישראל  
אחר  
**סך הכל**

## 1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה 2005 מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקרות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן, מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהלת סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסתייע במידת הצורך ביועץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלבנטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלבנטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלבנטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול וניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.



בחינת סיכוני ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכוני סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכוני סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי- תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשוב בענן, אבטחה פיסית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים", הדיקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכוני סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכוני סייבר. בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ. היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 14, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

## 2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכוני מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון	
		√	סיכוני שוק	סיכוני מקרו
		√	האטה כלכלית בישראל	
		√	סיכוני אשראי	
	√		סיכון מחירי נכסים אחרים	סיכונים ענפיים
		√	שינויים רגולטוריים	
		√	סיכון נזילות	סיכונים מיוחדים לחברה
	√		סיכונים תפעוליים	

## 6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

## 7. בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

### א. בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

### ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי ליידנר  
מנכ"ל

מישל סיבוני  
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 25 במרס 2019

## הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל קמ"פ (להלן: "קופת הגמלי") לשנת 2018 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי<sup>1</sup> ולבקרה הפנימית על דיווח כספי<sup>1</sup> של קופת הגמל; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

25 במרס 2019

---

דודי לייזנר, מנכ"ל

---

<sup>1</sup> כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

## הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל קמ"פ (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2018 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי<sup>1</sup> ולבקרה הפנימית על דיווח כספי<sup>1</sup> של קופת הגמל; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

25 במרס 2019

רם גבל, סמנכ"ל כספים

<sup>1</sup> כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

## דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל קמ"פ (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2018, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון: מישל סיבוני

\_\_\_\_\_

מנכ"ל: דודי לידנר

\_\_\_\_\_

סמנכ"ל כספים: רם גבל

\_\_\_\_\_

תאריך אישור הדוח: 25 במרס 2019

**הראל קמ"פ**

**קופה מרכזית לפיצויים**

**דוחות כספיים**

**ליום**

**31 בדצמבר 2018**

## תוכן עניינים

2	דוח רואי החשבון המבקרים.....
4	דוח על המצב הכספי .....
7	דוח הכנסות והוצאות .....
11	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
15	ביאור 1 - כללי.....
16	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית .....
17	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
18	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים .....
18	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
19	ביאור 6 - מניות .....
20	ביאור 7 - השקעות אחרות .....
21	ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות .....
22	ביאור 9 - דמי ניהול .....
23	ביאור 10 - הוצאות ישירות.....
25	ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה .....
25	ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים .....
26	ביאור 13 - מסים .....
26	ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות .....

סומך חייקין  
מגדל המילניום KPMG  
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609  
תל אביב 6100601  
03 684 8000

## דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל קמ"פ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל קמ"פ (מסלול כללי, מסלול מניות, מסלול אג"ח צמוד מדד, מסלול שקלי ומסלול אג"ח עד 15% מניות) (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2018 ו- 2017 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסייה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 25 במרס 2019 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין  
רואי חשבון

25 במרס 2019



סומך חייקין  
מגדל המילניום KPMG  
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609  
תל אביב 6100601  
03 684 8000

## **דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל קמ"פ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל קמ"פ (מסלול כללי, מסלול מניות, מסלול אג"ח צמוד מדד, מסלול שקלי ואג"ח עד 15% מניות) (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ולכל אחת משלוש השנים שאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 והדוח שלנו, מיום 25 במרס 2019, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין  
רואי חשבון

25 במרס 2019

ליום 31 בדצמבר			
2017	2018		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ביאור	
26,694	<b>31,746</b>		<b>רכוש שוטף</b>
1,038	<b>3,441</b>	3	מזומנים ושווי מזומנים חייבים ויתרות חובה
<u>27,732</u>	<u><b>35,187</b></u>		
216,182	<b>229,991</b>	4	<b>השקעות פיננסיות</b>
89,555	<b>96,139</b>	5	נכסי חוב סחירים
28,829	<b>34,573</b>	6	נכסי חוב שאינם סחירים מניות
35,527	<b>42,256</b>	7	השקעות אחרות
<u>370,093</u>	<u><b>402,959</b></u>		<b>סך כל השקעות פיננסיות</b>
<u>397,825</u>	<u><b>438,146</b></u>		<b>סך כל הנכסים</b>
1,097	<b>5,319</b>	8	<b>זכאים ויתרות זכות</b>
<u>396,728</u>	<u><b>432,827</b></u>		<b>זכויות העמיתים</b>
<u>397,825</u>	<u><b>438,146</b></u>		<b>סך כל ההתחייבויות</b>

רם גבל  
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר  
מנכ"ל

מישל סיבוני  
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 25 במרס 2019

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2018

מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול מניות אלפי ש"ח	מסלול אג"ח צמוד מדד אלפי ש"ח	מסלול שקלי אלפי ש"ח	אג"ח עד 15% מניות אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
18,875	913	1,614	4,422	5,922	31,746	רכוש שוטף
2,780	138	14	9	500	3,441	מזומנים ושווי מזומנים חייבים ויתרות חובה
21,655	1,051	1,628	4,431	6,422	35,187	
115,243	677	18,967	49,042	46,062	229,991	השקעות פיננסיות
54,571	25	5,654	15,051	20,838	96,139	נכסי חוב סחירים
27,990	2,262	7	-	4,314	34,573	נכסי חוב שאינם סחירים מניות
33,336	1,436	155	248	7,081	42,256	השקעות אחרות
231,140	4,400	24,783	64,341	78,295	402,959	סך כל השקעות פיננסיות
252,795	5,451	26,411	68,772	84,717	438,146	סך כל הנכסים
3,335	79	431	1,007	467	5,319	זכאים ויתרות זכות
249,460	5,372	25,980	67,765	84,250	432,827	זכויות העמיתים
252,795	5,451	26,411	68,772	84,717	438,146	סך כל ההתחייבויות

רם גבל  
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר  
מנכ"ל

מישל סיבוני  
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 25 במרס 2019

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

## ליום 31 בדצמבר 2017

סה"כ אלפי ש"ח	אג"ח עד 15% מניות אלפי ש"ח	מסלול שקלי אלפי ש"ח	מסלול אג"ח צמוד מדד אלפי ש"ח	מסלול מניות אלפי ש"ח	מסלול כללי אלפי ש"ח	
26,694	5,843	4,470	1,350	648	14,383	<b>רכוש שוטף</b>
1,038	195	18	39	63	723	מזומנים ושווי מזומנים חייבים ויתרות חובה
27,732	6,038	4,488	1,389	711	15,106	
216,182	48,479	62,985	23,481	1,400	79,837	<b>השקעות פיננסיות</b>
89,555	22,879	15,181	5,555	45	45,895	נכסי חוב סחירים
28,829	5,208	-	7	2,412	21,202	נכסי חוב שאינם סחירים
35,527	8,933	397	51	1,457	24,689	מניות
370,093	85,499	78,563	29,094	5,314	171,623	השקעות אחרות
397,825	91,537	83,051	30,483	6,025	186,729	<b>סך כל השקעות פיננסיות</b>
						<b>סך כל הנכסים</b>
1,097	267	186	32	51	561	<b>זכאים ויתרות זכות</b>
396,728	91,270	82,865	30,451	5,974	186,168	<b>זכויות העמיתים</b>
397,825	91,537	83,051	30,483	6,025	186,729	<b>סך כל ההתחייבויות</b>

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2016	2017	2018		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
(149)	(273)	158		<b>הכנסות (הפסדים)</b>
				ממזומנים ושווי מזומנים
				מהשקעות:
3,958	7,674	(1,877)		מנכסי חוב סחירים
1,472	4,945	8		מנכסי חוב שאינם סחירים
2,022	3,018	(1,521)		ממניות
3,406	8,224	(5,608)		מהשקעות אחרות
10,858	23,861	(8,998)		סך כל ההכנסות (ההפסדים) מהשקעות
10,709	23,588	(8,840)		סך כל ההכנסות (הפסדים)
				<b>הוצאות</b>
2,812	2,751	2,830	9	דמי ניהול
225	225	245	10	הוצאות ישירות
48	38	198	13	מסים
1	-	-		אחרות
3,086	3,014	3,273		סך כל ההוצאות
7,623	20,574	(12,113)		עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח עד 15% מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
23	11	5	11	108	158	<b>הכנסות (הפסדים)</b>
						ממזומנים ושווי מזומנים
(852)	(2)	(65)	(2)	(232)	(1,877)	מה שקעות:
(19)	(14)	(110)	(14)	60	8	מנכסי חוב סחירים
(1,328)	(71)	-	(71)	(122)	(1,521)	מנכסי חוב שאינם סחירים
(4,563)	(315)	1	(315)	(668)	(5,608)	ממניות
(6,762)	(402)	(174)	(402)	(962)	(8,998)	מה שקעות אחרות
(6,739)	(391)	(169)	(391)	(854)	(8,840)	סך כל ההפסדים מה שקעות
1,443	51	200	51	651	2,830	<b>סך כל ההפסדים</b>
162	8	4	8	54	245	<b>הוצאות</b>
177	6	-	6	15	198	דמי ניהול
1,782	65	204	65	720	3,273	הוצאות ישירות
(8,521)	(456)	(373)	(456)	(1,574)	(12,113)	מסים
						סך כל ההוצאות
						עודף הפסדים על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

## לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(273)	(28)	(4)	(2)	(12)	(227)
7,674	1,747	2,361	693	7	2,866
4,945	1,229	729	403	1	2,583
3,018	536	5	1	201	2,275
8,224	1,633	(118)	(4)	375	6,338
23,861	5,145	2,977	1,093	584	14,062
23,588	5,117	2,973	1,091	572	13,835
2,751	662	519	223	43	1,304
225	57	18	4	6	140
38	7	-	-	2	29
3,014	726	537	227	51	1,473
20,574	4,391	2,436	864	521	12,362

**הכנסות (הפסדים)**

ממזומנים ושווי מזומנים

**מהשקעות:**

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההכנסות מהשקעות

**סך כל ההכנסות****הוצאות**

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

**סך כל ההוצאות****עודף הכנסות על הוצאות לשנה**

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

## לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול מניות	מסלול בללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(149)	(32)	(9)	-	(3)	(105)
3,958	731	1,299	220	2	1,706
1,472	360	122	192	7	791
2,022	293	1	(26)	60	1,694
3,406	729	54	5	86	2,532
10,858	2,113	1,476	391	155	6,723
10,709	2,081	1,467	391	152	6,618
2,812	663	504	248	34	1,363
225	53	15	4	5	148
48	7	-	-	2	39
1	-	-	-	-	1
3,086	723	519	252	41	1,551
7,623	1,358	948	139	111	5,067

**הכנסות (הפסדים)**

מזומנים ושווי מזומנים

**מהשקעות:**

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההכנסות מהשקעות

**סך כל ההכנסות****הוצאות**

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

אחרות

**סך כל ההוצאות****עודף הכנסות על הוצאות לשנה**

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.



לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
194,235	396,935	396,728	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
27,388	26,178	49,730	תשלומים לעמיתים
42,495	35,840	146,176	העברות צבירה לקופה
4,768	2,320	4,515	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
76	-	-	העברות צבירה מהקופה
14,005	30,443	48,234	העברות לחברות ביטוח
4,768	2,320	4,515	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
28,414	5,397	97,942	העברות צבירה, נטו
194,051	-	-	קבלת נכסים נטו מקופת גמל (*)
7,623	20,574	(12,113)	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
396,935	396,728	432,827	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

(\*) מיזוג קופה מיום 1 בינואר 2016. ראה ביאור ג1(1).

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

## לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול מניות אלפי ש"ח	מסלול אג"ח צמוד מדד אלפי ש"ח	מסלול אג"ח שקלי אלפי ש"ח	אג"ח עד 15% מניות אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
186,168	5,974	30,451	82,865	91,270	396,728	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
34,355	200	4,252	6,117	4,806	49,730	תשלומים לעמיתים
139,916	183	352	22	5,703	146,176	העברות צבירה לקופה העברות מקופות גמל העברות בין מסלולים
414	21	1,161	-	2,919	4,515	
33,134	150	1,231	4,556	9,163	48,234	העברות צבירה מהקופה העברות לקופות גמל העברות בין מסלולים
1,028	-	128	3,260	99	4,515	
106,168	54	154	(7,794)	(640)	97,942	העברות צבירה, נטו
(8,521)	(456)	(373)	(1,189)	(1,574)	(12,113)	עודף הפסדים על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
249,460	5,372	25,980	67,765	84,250	432,827	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול מניית אלפי ש"ח	מסלול אג"ח צמוד מדד אלפי ש"ח	מסלול אג"ח 15% מניית אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
194,300	3,737	32,909	81,543	396,935	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
13,982	34	2,625	4,478	26,178	תשלומים לעמיתים
19,474	1,769	227	4,426	35,840	העברות צבירה לקופה
947	-	-	-	2,320	העברות מקופות גמל
					העברות בין מסלולים
26,893	19	253	400	30,443	העברות צבירה מהקופה
40	-	671	662	2,320	העברות לקופות גמל
					העברות בין מסלולים
(6,512)	1,750	(697)	3,364	5,397	העברות צבירה, נטו
12,362	521	864	2,436	20,574	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
186,168	5,974	30,451	82,865	396,728	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול מניות אלפי ש"ח	מסלול אג"ח צמוד מדד אלפי ש"ח	מסלול אג"ח שקלי אלפי ש"ח	אג"ח עד 15% מניות אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
194,235	-	-	-	-	194,235	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
27,388	4,919	4,469	3,881	156	13,963	תשלומים לעמיתים
42,495	6,902	13,105	1,696	23	20,769	העברות צבירה לקופה
4,768	1,236	1,698	589	61	1,184	העברות מקופות גמל העברות בין מסלולים
76	-	76	-	-	-	העברות צבירה מהקופה
14,005	537	605	452	10	12,401	העברות לחברות ביטוח
4,768	1,009	1,743	1,425	-	591	העברות לקופות גמל העברות בין מסלולים
28,414	6,592	12,379	408	74	8,961	העברות צבירה, נטו
194,051	81,415	72,685	36,243	3,708	-	קבלת נכסים נטו מקופת גמל (*)
7,623	1,358	948	139	111	5,067	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
396,935	84,446	81,543	32,909	3,737	194,300	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

(\*) מיזוג קופה מיום 1 בינואר 2016. ראה ביאור ג1(1).

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

**ביאור 1 - כללי**

**א.** הראל קמ"פ (להלן - "הקופה"), הינה קופה מסלולית מרכזית לפיצויים המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2018 כוללת חמישה מסלולי השקעה פעילים:

- (1) הראל קמ"פ - מסלול כללי.
- (2) הראל קמ"פ - מסלול מניות.
- (3) הראל קמ"פ - מסלול אג"ח צמוד מדד.
- (4) הראל קמ"פ - מסלול שקלי.
- (5) הראל קמ"פ - מסלול אג"ח עד 15% מניות.

**ב. החברה המנהלת**

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ, חברה בבעלות מלאה בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

**ג. שינוי מבני**

(1) ביום 1 בינואר 2016 מוזגה הראל גמל לפיצויים על כל מסלוליה, מיזוג טכני לתוך הקופה, בעקבותיו הפכה הקופה לקופה מסלולית בת 5 מסלולי השקעה. במסגרת השינוי שונה שמה של הקופה להראל קמ"פ מסלולית.

(2) בחודש אוקטובר 2016 בוצע מיזוג במסגרתו מוזגה הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "הראל גמל") לתוך הראל פנסיה וגמל בע"מ (לשעבר - "הראל ניהול קרנות בפנסיה בע"מ) וחוסלה ללא פירוק (המיזוג אושר ביום 5 באוקטובר 2016 שהוא יום העסקים הראשון בחודש אוקטובר). הקופה הועברה לניהול הראל פנסיה וגמל בע"מ.

העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמיתי הקופות המתמזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת הראל פנסיה וגמל.

**ד.** במסגרת תקנות מס הכנסה לאישור וניהול קופות גמל, הקופה אושרה לצורך הסעיפים 9(2) ו - 17(5) לפקודת מס הכנסה על הפקדות של מעבידים לפיצויים בשיעור שלא יעלה על 8<sup>1</sup>/<sub>3</sub>%.

**ה.** ביום 23 בינואר 2008 אושר על ידי הכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 3), התשס"ח-2008 (להלן "התיקון"). במסגרת התיקון נקבע כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קופה שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקופה עד לשנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעביד אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעביד כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007.

**ו. מדיניות ההשקעה**

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

**ז. הגדרות**

דוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל קמ"פ.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

**ביאור 2 - מדיניות חשבונאית**

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 25 במרס, 2019.

**א. בסיס הערכת נכסים**

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות) חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי הוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שוויה ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתייחבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (12) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (13) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.
- (14) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

**לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר**

2016	2017	2018
%	%	%

**שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:**

(0.30)	0.30	1.20
(1.46)	(9.83)	8.10

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

**ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)**

**ב. הכרה בהכנסות והוצאות**

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

**ג. זכויות העמיתים**

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

**ד. שימוש באומדנים**

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

**ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה**

**ליום 31 בדצמבר 2018**

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד		מסלול מניות	מסלול כללי
			אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
127	17	8	4	4	4	94
25	5	-	-	-	2	18
3,222	464	-	-	-	131	2,627
2	-	1	-	-	-	1
65	14	-	10	1	1	40
<b>3,441</b>	<b>500</b>	<b>9</b>	<b>14</b>	<b>138</b>	<b>138</b>	<b>2,780</b>

ריבית ודיבידנד לקבל מוסדות בטחונות בגין פעילות בנגזרים חייבים בגין משכנתאות חייבים בגין השקעות סך הכל חייבים ויתרות חובה

**ליום 31 בדצמבר 2017**

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד		מסלול מניות	מסלול כללי
			אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
100	20	6	4	5	5	65
91	13	-	23	1	1	54
752	141	10	-	54	54	547
30	8	2	3	-	-	17
65	13	-	9	3	3	40
<b>1,038</b>	<b>195</b>	<b>18</b>	<b>39</b>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>723</b>

ריבית ודיבידנד לקבל מוסדות בטחונות בגין פעילות בנגזרים חייבים בגין משכנתאות חייבים בגין השקעות סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
169,603	35,280	43,191	16,762	639	73,731
60,216	10,737	5,851	2,202	36	41,390
172	45	-	3	2	122
60,388	10,782	5,851	2,205	38	41,512
229,991	46,062	49,042	18,967	677	115,243

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:  
שאינן ניתנות להמרה  
שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2017

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
173,059	36,490	57,837	21,388	1,301	56,043
42,965	11,947	5,148	2,090	98	23,682
158	42	-	3	1	112
43,123	11,989	5,148	2,093	99	23,794
216,182	48,479	62,985	23,481	1,400	79,837

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:  
שאינן ניתנות להמרה  
שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
7,455	1,759	688	696	25	4,287
961	208	-	111	-	642
87,723	18,871	14,363	4,847	-	49,642
96,139	20,838	15,051	5,654	25	54,571

אגרות חוב קונצרניות:  
שאינן ניתנות להמרה  
פקדונות בבנקים  
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים



ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,214	45	910	705	2,787	9,661
674	-	134	-	303	1,111
40,007	-	4,511	14,476	19,789	78,783
<u>45,895</u>	<u>45</u>	<u>5,555</u>	<u>15,181</u>	<u>22,879</u>	<u>89,555</u>

אגרות חוב קונצרניות:  
 שאינן ניתנות להמרה  
 פקדונות בבנקים  
 הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2018

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
27,978	2,253	-	4,290	34,521	
12	9	7	24	52	
<u>27,990</u>	<u>2,262</u>	<u>7</u>	<u>4,314</u>	<u>34,573</u>	

מניות סחירות  
 מניות לא סחירות  
 סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2017

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
21,191	2,403	-	5,183	28,777	
11	9	7	25	52	
<u>21,202</u>	<u>2,412</u>	<u>7</u>	<u>5,208</u>	<u>28,829</u>	

מניות סחירות  
 מניות לא סחירות  
 סך הכל מניות

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2018

מסלול כללי	מסלול מניית	צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניית	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,690	1,204	21	81	2,821	22,817
9,999	203	-	8	2,638	12,848
1	-	-	-	1	2
350	-	62	-	75	487
1	4	-	-	-	5
28	2	-	-	4	34
<b>29,069</b>	<b>1,413</b>	<b>83</b>	<b>89</b>	<b>5,539</b>	<b>36,193</b>

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל  
קרנות נאמנות  
מכשירים נגזרים  
מוצרים מובנים  
אופציות  
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון  
מכשירים נגזרים  
מוצרים מובנים  
אחרות

2,646	21	-	-	1,047	3,714
672	2	-	4	292	970
948	-	72	155	203	1,378
1	-	-	-	-	1
<b>4,267</b>	<b>23</b>	<b>72</b>	<b>159</b>	<b>1,542</b>	<b>6,063</b>
<b>33,336</b>	<b>1,436</b>	<b>155</b>	<b>248</b>	<b>7,081</b>	<b>42,256</b>

סך הכל השקעות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2017

מסלול כללי	מסלול מניית	צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניית	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
10,475	1,058	13	40	2,641	14,227
10,018	325	-	21	4,661	15,025
149	51	-	-	42	242
24	-	5	-	11	40
5	1	-	-	1	7
4	-	-	-	1	5
<b>20,675</b>	<b>1,435</b>	<b>18</b>	<b>61</b>	<b>7,357</b>	<b>29,546</b>

השקעות אחרות סחירות

תעודות סל  
קרנות נאמנות  
מכשירים נגזרים  
מוצרים מובנים  
אופציות  
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון  
מכשירים נגזרים  
מוצרים מובנים  
אחרות

2,657	21	-	-	1,087	3,765
556	1	-	36	246	839
800	-	33	300	243	1,376
1	-	-	-	-	1
<b>4,014</b>	<b>22</b>	<b>33</b>	<b>336</b>	<b>1,576</b>	<b>5,981</b>
<b>24,689</b>	<b>1,457</b>	<b>51</b>	<b>397</b>	<b>8,933</b>	<b>35,527</b>

סך הכל השקעות אחרות

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2018					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול שקלי	מסלול אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
25,676	1,537	-	-	3,824	31,037
(251)	-	(130)	-	(135)	(516)
(16,477)	(892)	-	(1,330)	(4,260)	(22,959)
(49)	-	(1)	(35)	(26)	(111)

מניות  
מדד  
מטבע זר  
ריבית

ליום 31 בדצמבר 2017					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול שקלי	מסלול אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
19,516	2,000	-	-	4,904	26,420
(1)	-	(1)	-	(1)	(3)
(16,429)	(793)	-	(1,358)	(7,525)	(26,105)
(205)	-	(8)	(100)	(105)	(418)

מניות  
מדד  
מטבע זר  
ריבית

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2018					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול שקלי	מסלול אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
121	-	-	-	52	173
23	-	-	5	-	28
1,829	79	4	45	397	2,354
20	-	2	9	7	38
16	-	1	6	4	27
-	-	-	-	7	7
1,326	-	424	942	-	2,692
3,335	79	431	1,007	467	5,319

חברה מנהלת  
מוסדות  
התחייבויות בגין נגזרים  
זכאים בגין משכנתאות  
זכאים בגין השקעות  
סכומים לשלם לחברות ביטוח  
זכאים עמיתים  
סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017

סה"כ	אג"ח עד 15% מניות	מסלול שקלי	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול מניות	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
234	55	45	18	4	112	חברה מנהלת
661	168	100	11	15	367	התחייבויות בגין נגזרים
4	4	-	-	-	-	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
131	30	40	3	-	58	זכאים בגין משכנתאות
67	10	1	-	32	24	זכאים בגין השקעות
<b>1,097</b>	<b>267</b>	<b>186</b>	<b>32</b>	<b>51</b>	<b>561</b>	<b>סך הכל זכאים ויתרות זכות</b>

ביאור 9 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול לפי מסלולי השקעה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2016	2017	2018	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,363	1,304	1,443	דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים:
34	43	51	מסלול כללי
248	223	200	מסלול מניות
504	519	485	מסלול אג"ח צמוד מדד
663	662	651	מסלול שקלי
			אג"ח עד 15% מניות
<b>2,812</b>	<b>2,751</b>	<b>2,830</b>	<b>סך הכל הוצאות דמי ניהול</b>

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2016	2017	2018	
%	%	%	
2.00	2.00	2.00	דמי ניהול מסך נכסים:
			שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
			שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:
0.71	0.71	0.65	מסלול כללי
0.93	0.96	0.88	מסלול מניות
0.73	0.71	0.70	מסלול אג"ח צמוד מדד
0.65	0.63	0.65	מסלול שקלי
0.80	0.73	0.73	אג"ח עד 15% מניות

ביאור 10 - הוצאות ישירות

**כל המסלולים**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2016	2017	2018
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.013	0.011	<b>0.013</b>	51	42	<b>54</b>
0.004	0.004	<b>0.003</b>	17	15	<b>13</b>
*-	0.002	<b>0.003</b>	1	7	<b>12</b>
0.004	0.005	<b>0.004</b>	16	18	<b>18</b>
0.033	0.030	<b>0.028</b>	130	119	<b>117</b>
*-	*-	<b>*-</b>	1	1	<b>1</b>
0.002	0.006	<b>0.007</b>	9	23	<b>30</b>
0.057	0.057	<b>0.059</b>	<u>225</u>	<u>225</u>	<u>245</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך  
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך  
 הוצאות בגין השקעות לא סחירות  
 עמלות ניהול חיצוני:  
 בגין השקעה בקרנות השקעה  
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל  
 בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות קרנות  
 ותעודות סל  
 עמלות אחרות\*\*  
**סך הכל הוצאות ישירות**

**הראל קמ"פ מסלול כללי**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2016	2017	2018
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.014	0.011	<b>0.015</b>	27	22	<b>32</b>
0.004	0.004	<b>0.004</b>	9	8	<b>8</b>
*-	0.002	<b>0.004</b>	1	4	<b>8</b>
0.005	0.006	<b>0.005</b>	10	12	<b>12</b>
0.049	0.044	<b>0.040</b>	96	83	<b>87</b>
*-	0.001	<b>*-</b>	1	1	<b>1</b>
0.002	0.005	<b>0.007</b>	4	10	<b>14</b>
0.076	0.074	<b>0.074</b>	<u>148</u>	<u>140</u>	<u>162</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך  
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך  
 הוצאות בגין השקעות לא סחירות  
 עמלות ניהול חיצוני:  
 בגין השקעה בקרנות השקעה  
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל  
 בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות  
 קרנות ותעודות סל  
 עמלות אחרות\*\*  
**סך הכל הוצאות ישירות**

**מסלול מניות**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2016	2017	2018
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.051	0.046	<b>0.052</b>	2	2	<b>3</b>
0.005	0.005	<b>0.010</b>	*-	*-	<b>1</b>
-	-	<b>*-</b>	-	-	<b>*-</b>
0.002	0.004	<b>0.004</b>	*-	*-	<b>*-</b>
0.078	0.063	<b>0.069</b>	3	4	<b>4</b>
0.001	0.001	<b>0.001</b>	*-	*-	<b>*-</b>
*-	*-	<b>0.001</b>	*-	*-	<b>*-</b>
0.137	0.120	<b>0.137</b>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>8</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך  
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך  
 הוצאות בגין השקעות לא סחירות  
 עמלות ניהול חיצוני:  
 בגין השקעה בקרנות השקעה  
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל  
 בגין השקעה בנכסים בישראל  
 באמצעות קרנות ותעודות סל  
 עמלות אחרות\*\*  
**סך הכל הוצאות ישירות**

\* פחות מ-1 אלפי ש"ח/או מ-0.001%.  
 \*\* עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 10 - הוצאות ישירות (המשך)

**מסלול אג"ח צמוד מדד**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			אלפי ש"ח		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת					
0.007	0.006	<b>0.009</b>	2	2	<b>3</b>
0.002	0.002	<b>0.002</b>	1	1	-
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.002	0.002	<b>0.003</b>	1	1	<b>1</b>
0.011	0.011	<b>0.014</b>	4	4	<b>4</b>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך  
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך  
 הוצאות בגין השקעות לא סחירות  
 עמלות ניהול חיצוני:  
 עמלות אחרות\*\*

**סך הכל הוצאות ישירות**

**מסלול שקלי**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			אלפי ש"ח		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת					
0.013	0.010	<b>0.009</b>	10	7	<b>6</b>
0.004	0.003	<b>0.001</b>	3	3	<b>1</b>
*-	0.001	<b>0.002</b>	*-	1	<b>1</b>
0.002	0.008	<b>0.011</b>	2	7	<b>9</b>
0.020	0.022	<b>0.023</b>	15	18	<b>17</b>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך  
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך  
 הוצאות בגין השקעות לא סחירות  
 עמלות ניהול חיצוני:  
 עמלות אחרות\*\*

**סך הכל הוצאות ישירות**

**מסלול אג"ח עד 15% מניות**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			אלפי ש"ח		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת					
0.012	0.010	<b>0.012</b>	10	9	<b>10</b>
0.004	0.004	<b>0.003</b>	4	3	<b>3</b>
*-	0.002	<b>0.004</b>	-	2	<b>3</b>
0.007	0.007	<b>0.007</b>	6	6	<b>6</b>
0.037	0.036	<b>0.029</b>	31	32	<b>26</b>
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.002	0.006	<b>0.007</b>	2	5	<b>6</b>
0.064	0.065	<b>0.061</b>	53	57	<b>54</b>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך  
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך  
 הוצאות בגין השקעות לא סחירות  
 עמלות ניהול חיצוני:  
 בגין השקעה בקרנות השקעה  
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל  
 בגין השקעה בנכסים בישראל  
 באמצעות קרנות ותעודות סל  
 עמלות אחרות\*\*

**סך הכל הוצאות ישירות**

\* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.  
 \*\* עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2014	2015	2016	2017	2018	
	באחוזים					
2.84	4.12	1.73	3.42	7.57	(2.37)	מסלול כללי
4.08	7.36	3.71	3.98	13.40	(6.99)	מסלול מניות
0.80	0.27	(0.24)	1.23	3.52	(0.70)	מסלול אג"ח צמוד מדד
2.47	4.66	3.09	1.94	3.67	(0.94)	מסלול שקלי
2.39	3.45	1.58	2.44	5.73	(1.12)	אג"ח עד 15% מניות

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(234)	(173)	החברה המנהלת
		צדדים קשורים אחרים:
145	202	מניות
94	137	אגרות חוב סחירות
-	992	הלוואות
2,446	2,800	קרנות השקעה
<u>2,451</u>	<u>3,958</u>	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 1,129 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
<u>2,812</u>	<u>2,751</u>	<u>2,830</u>	דמי ניהול לחברה המנהלת

**ביאור 13 - מסים**

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
מסלול כללי	מסלול מניות	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
177	6	15	198

בגין השקעות בניירות ערך זרים

**ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות**

**א. התקשרויות**

לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2018	
סה"כ התחייבות	סה"כ יתרת התחייבות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,818	478

התחייבות קרנות השקעה

**ב.** הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 2.6 א בדוח הכספי של החברה המנהלת.

**ג. שעבודים**

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של 4.8 מיליון ש"ח.